

Handläggare
Rebecca Berg
Telefon: 08 508 22 368

Till
Skärholmens stadsdelsnämnd

Samordnat ansvar för vissa familjefrågor (Ds 2014:17)

Svar på remiss från kommunstyrelsen av remiss från
Socialdepartementet, dnr 001-563/2014

Förvaltningens förslag till beslut

1. Stadsdelsnämnden lämnar svar på remiss från Kommunstyrelsen i enlighet med förvaltningens tjänsteutlåtande
2. Omedelbar justering.

Kerstin Sandström
Stadsdelsdirektör

Lena Thorson
Avdelningschef

Bakgrund

Kommunstyrelsen har begärt stadsdelsnämndens svar på remiss av remiss från Socialdepartementet gällande departementspromemorian Samordnat ansvar för vissa familjefrågor (Ds 2014:17), nedan promemorian.

Ärendet

I promemorian föreslås att Myndigheten för internationella adoptionsfrågor (MIA), utvecklas till att bli ansvarig myndighet för vissa familjefrågor och i samband med detta byter namn till Myndigheten för familjerätt och adoption. Det ansvar och de uppgifter som Socialstyrelsen har inom det familjerättsliga området överförs till den nya myndigheten. Myndigheten för familjerätt och adoption ska också förvalta och utveckla den kunskapsbas som tagits fram inom ramen för den nationella strategin för föräldrastöd som Statens folkhälsoinstitut tidigare har ansvarat för. Förändringen föreslås gälla från och med den 1 mars 2015.

Syftet med förändringen är en ökad samordning av det statliga ansvaret för föräldrastöd och familjerättsliga frågor, där även frågor om såväl internationella som nationella adoptionsfrågor ingår. Genom detta väntas fokus på medborgaren öka, liksom att samhället får en helhetssyn på barnfamiljers situation, förutsättningar och behov med utgångspunkt i barnets bästa. Myndigheten kan också bidra till att skapa bättre förutsättningar för ett jämställt föräldraskap.

Myndigheten för familjerätt och adoption föreslås ha det centrala ansvaret för följande verksamhetsområden:

- Internationella och nationella adoptioner, inklusive förberedande stöd till adoptivföräldrar och uppföljning av genomförda adoptioner.
- Familjerättsliga frågor om vårdnad, boende och umgänge inom socialtjänsten samt därtill närliggande frågor om förebyggande stöd i form av t.ex. samarbetsamtal och familjerådgivning.
- Frågor om fastställande av faderskap och föräldraskap.
- Föräldrastödjande insatser i olika sammanhang och för olika behov, inklusive den nationella strategin om föräldrastöd.

Förslaget utgör ytterligare ett steg i regeringens arbete med att utveckla myndighetsstrukturen inom vård- och omsorgsområdet. Än så länge har tillsynsfrågor inom vård- och omsorgssektorn flyttats från Socialstyrelsen till den nybildade Inspektionen för vård- och omsorg (IVO). Detta gäller dock inte den tillsynsverksamhet som MIA ansvarar för, då bedömningen i stället har gjorts att frågor om internationella adoptioner bör hållas samman.

Mot bakgrund av att de familjerättsliga vårdnadsmålen har ökat markant under de senaste åren framhåller departementet i promemorian att det finns behov av att ytterligare fokusera på preventiva insatser till föräldrar. Nuvarande situation och myndighetsstruktur bedöms inte vara tillräckligt effektiv och ändamålsenlig – vare sig i ekonomiskt eller humant hänseende för de familjer som genomgår vårdnadstvister. Fokus bör i stället ligga på förebyggande insatser och stöd i föräldraskapet.

Genom att samla nu nämnda verksamhetsfrågor, som på olika sätt rör stöd i föräldraskapet inom en myndighet, kan man uppnå ökad effektivitet, bättre måluppfyllelse, överblick och sammanhang – allt i förhållande till nuvarande mål och resurser.

Ärendets beredning

Ärendet har beretts inom avdelningen för socialtjänst.

Förvaltningens synpunkter och förslag

Förvaltningen ser positivt på förslaget om att Myndigheten för internationella adoptionsfrågor (MIA) ska utvecklas mot att bli ansvarig myndighet för vissa familjefrågor. Förvaltningen bedömer också i likhet med vad som framgår av promemorian att en förbättrad samordning av det statliga ansvaret för vissa familjefrågor kommer att ge bättre medborgarfokus och en helhetssyn på barnfamiljers situation.

Förvaltningen anser att det behöver utredas närmare vilka konsekvenser det skulle kunna få att samma myndighet är ansvariga både för tillsyn och för auktorisation av adoptionsbyråer. Vidare anser förvaltningen att det behöver göras en konsekvensanalys av att tillsynen för familjerättsliga frågor flyttas över från den nya inspektionen för vård och omsorg (IVO) till MIA.

Det är inte ovanligt att familjer både har kontakt med familjerätten samtidigt som de är föremål för utredningar och insatser inom socialtjänstens övriga verksamheter. Förvaltningen bedömer därför att det är viktigt att föreslagna förändringar inte medför en förlust av kunskap och engagemang som vuxit fram genom samverkansarbete mellan familjerätt och övrig socialtjänst. Familjerätten är en del av socialtjänsten och en uppdelning av ansvaret för området på central nivå skulle i vissa avseenden kunna framstå som mindre lämpligt då verksamheten bör ses som en del av en större helhet.

Ekonomiska frågor kring barnet/barnen är inte sällan en konflikt drivande faktor som försvårar samarbetet mellan föräldrarna. Förvaltningen anser utifrån detta att förslaget om separationsteam, där yrkesverksamma från olika myndigheter som gemensamt bistår föräldrarna med råd och stöd i ekonomiska frågor, skulle kunna skapa förutsättningar för att minska risken för att barn skadas av konflikter mellan föräldrarna.

Mycket av det stöd som beskrivs i promemorian riktar sig i första hand till föräldrar. Förvaltningen vill framföra att den nya samordnade myndigheten för vissa familjefrågor också bör ha fokus på de pågående projekt kring riktade insatser för barn och unga som sker parallellt med föräldrastödsinsatser.

Bilagor

1. Departementspromemorian Samordnat ansvar för vissa familjefrågor (Ds 2014:17)